

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 22.4.2026
Sayı : 1049

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

“Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”
gerekçesiyle ilişikte sunulmuştur. Gereğini saygılarımla arz ederim.

Nimet ÖZDEMİR
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Adalet , İçişleri
Esas Komisyon	Çevre
Tarih: 28-4-2026	Esas No: 2/3658

T B M M KANUNLAR VE KARARLAR BSK. LİGİ
24 Nisan 2026
Numara:

T B M M GENEL BAKANLIK
24 Nisan 2026
No: 1845699

GEREKÇE

Hayvanları Koruma Kanunu'nda yapılan son düzenlemeyle birlikte, sahipsiz sokak hayvanlarının toplanarak bakımevlerine götürülmesi zorunlu hale getirilmiştir. Kanunda yerel yönetimlere bakımevi inşa etme yükümlülüğü getirilmiş ve bu yükümlülüğün yerine getirilmesi için **son tarih olarak 31.12.2028** belirlenmiştir. Teklifin yasalaştığı 30 Temmuz 2024 tarihi itibarıyla Türkiye genelinde **yalnızca 322 bakımevi varken bu bakımevlerinin yaklaşık 105 bin toplam kapasitesi** bulunmaktaydı. Aynı dönemde sahipsiz hayvan sayısının yaklaşık 4 milyon olduğu gerekçede ifade edilmişti. Aradan geçen yaklaşık 21 aylık süre sonunda Türkiye'de **386 bakımevi ve 102 doğal yaşam alanı ile toplam 413 bin kapasiteye** ulaşmıştır.

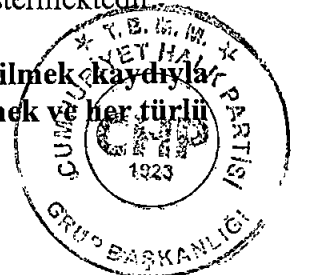
İçişleri Bakanı'nın 2026 Nisan ayında yaptığı bir açıklamada; **İl Özel İdaresi bulunan 51 ilde sahipsiz hayvanların toplanma oranının yüzde 100'e ulaştığı, 30 büyükşehirde ise bu oranın yüzde 64 seviyesinde olduğu ve ülke genelinde toplama oranının yüzde 75'e ulaştığı ifade edilmiştir.** Ancak bu açıklama, toplama işlemlerinin büyük ölçüde tamamlandığını ortaya koyarken, toplanan hayvanların hangi koşullarda barındırıldığına ve ne kadarının yaşatıldığına veya yaşamını kaybettiğine ilişkin şeffaf bir açıklama yapmamıştır.

Bu kapsamda Tarım ve Orman Bakanlığına verdiğimiz soru önergesine Şubat 2026'da verilen cevapta **kanunun yürürlüğe girdiğinden bu yana 452.587 köpeğin toplandığı, 239.466 köpeğin kısırlaştırıldığı ve 58.802 köpeğin sahiplendirildiği**, bakımevleri ve doğal yaşam alanlarında ise toplam **244 bin köpeğin barındırıldığı ifade edilmiştir.** Bu veriler birlikte değerlendirildiğinde, toplanan hayvanlardan **en az 149.785'inin akıbetinin belirsiz olduğu (öldüğü ya da öldürüldüğü)** anlaşılmaktadır. Bakımevlerinin başlangıçta tamamen boş olmadığı dikkate alındığında, bu sayının gerçekte daha yüksek olduğu açıktır. Ayrıca **İçişleri Bakanı'nın Türkiye genelinde yüzde 75 oranında toplama gerçekleştirildiği** ifadesiyle **Tarım ve Orman Bakanlığı verileri** birlikte ele alındığında kanunun gerekçesinde belirtilen alanda **4 milyon sahipsiz hayvanın olduğu** ifadesinin gerçeği yansıtmadığı ortaya çıkmıştır.

Yerel yönetimlerin yasal yükümlülüklerini kısa sürede yerine getirememesi, merkezi idarenin ve ilgili bakanlıkların baskısına maruz kalmalarına neden olmaktadır. Bu baskı ortamında bazı yerel yönetimlerin topladıkları hayvanlara yönelik hukuk dışı, vahşet içeren uygulamalara başvurduğu yönünde haberler kamuoyuna yansımış; birçok olayla ilgili soruşturmalar başlatılmıştır. Öldürülen hayvanların cesetlerinin çöp konteynerlerine veya çöplüklere atılarak bertaraf edildiği örnekler, toplum sağlığı açısından ciddi salgın hastalık riskleri doğurmaktadır.

Bu durum, sahipsiz hayvanlara yönelik yapılan tespitlerin ve alandaki uygulamaların denetimden uzak ve kontrolsüz biçimde yürütüldüğüne işaret etmektedir. Devletin koruma yükümlülüğünü etkin biçimde yerine getirmediği yönündeki bu görünüm, hayvanlara yönelik şiddet fiillerinin artmasına zemin hazırlayan bir ortam oluşturmaktadır. Nitekim **Adalet Bakanlığı** istatistiklerine göre **2025 yılsonu** itibarıyla **hayvanlara karşı işlendiği iddiasıyla açılan soruşturma dosyası sayısı 4.744'e, suç sayısı ise 6.838'e şüpheli sayısı ise 6.315** ulaşmıştır. 2023 yılına oranla **soruşturma dosya sayısında (4.123) yüzde 15, suç sayısında (5.134) yüzde 23, şüpheli sayısında (5.570) ise yüzde 23 artış** meydana gelmiştir. Bu veriler, yapılan düzenlemenin hayvanlara yönelik şiddeti teşvik ettiği gibi hayvanlara yönelik şiddetin münferit olaylar olmaktan çıkarak toplumsal bir sorun haline dönüştüğünü göstermektedir.

Oysa 5199 sayılı Kanunun amacı; **insan, hayvan ve çevre sağlığı gözetilmek kaydıyla hayvanların rahat yaşamalarını sağlamak, acı ve eziyet çekmelerini önlemek ve her türlü**

mağduriyetlerini gidermektir. Ancak sahadaki uygulamaların hayvanları korumaktan ziyade toplu bir şekilde ölümlerine neden olduğu resmi verilerle ortaya çıkmıştır.

Sahipsiz hayvanların sahadan toplanması ve rehabilite edilmesi kapasite yetersizliği nedeniyle mümkün olamamakta, dolayısıyla sahadaki hayvanlara kısırlaştırma yapılamadığından hedeflenen popülasyon kontrolü de sağlanamamaktadır. Öte yandan, ormanlık alanlara terk edilen hayvanlar zamanla vahşileşmekte ve yeni melez (mix) ırkların oluşumuna neden olmaktadır. Bu hayvanlar, bağışıklıkları bulunmadığı için vahşi doğadan kaptıkları kuduz ve diğer zoonoz hastalıkları şehir ortamına taşıma riski kısırlaştırmanın önemini daha da arttırmaktadır.

Yapılan son yasal değişiklikle **“yakala, rehabilite et, yaşam alanına bırak”** modeli terk edilerek **“yakala, rehabilite et, barındır”** modeli benimsenmiştir. Bu değişiklikle rehabilite edilen sahipsiz hayvanlar artık doğal yaşam alanlarına geri bırakılamamaktadır. Ancak bu uygulama, köpeklerin doğal alanlardan çekilmesi sonucu oluşan **“vakum etkisi”** nedeniyle yaban hayatının yerleşim alanlarına inmesine yol açmaktadır. Özellikle yabandomuzu, tilki, kurt ve ayı gibi vahşi türlerin yerleşim alanlarında görülmesine dair vakalar kamuoyuna yansımıştır. Oysa kuduz ve diğer zoonoz hastalıklara karşı bağışıklık kazanmış sokak köpeklerinin doğal alanlardaki varlığı, bu tür olayların önlenmesinde önemli bir bariyer görevi görmektedir. Bu nedenle, sahadaki hayvan varlığının tamamen ortadan kaldırılması büyük risk taşımaktadır. Nitekim **yaban hayvanı popülasyonundaki artışın kontrol altına alınması ve ortaya çıkan risklerin bertaraf edilmesi amacıyla, hükümetin 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 4. maddesinde değişiklik yapılmasına yönelik bir düzenleme hazırlayarak** konuyu Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine taşımak zorunda kalması, sorunun ulaştığı boyutu açıkça ortaya koymaktadır.

Bu çerçevede; bakımevi kapasite yetersizliğinin telafisi, sahipsiz hayvanların öldürülmesinin önlenmesi, kısırlaştırma yoluyla popülasyonun kontrol altına alınması ve yaban hayatının yerleşim alanlarına yaklaşmasının engellenmesi için sahada kısırlaştırma yapılabilmesine yasal zemin hazırlanması zaruridir. Ayrıca Hayvanlara yönelik şiddet eylemlerindeki artış ve cezasızlık algısını kırılması için adli cezalarda artış yapılması cezasızlık algısının ortadan kaldırılması için zorunlu hale gelmiştir.

Bu teklif ile, hayvanlara yönelik şiddet eylemlerine yönelik adli cezaların artırılması ve yerel yönetimlere bakımevlerinin yeterli kapasiteye ulaşılana dek, bakıma muhtaç ve yasaklı ırklar hariç olmak üzere sahipsiz hayvanların alanda kısırlaştırılarak buldukları yaşam alanlarına bırakılabilmesi yetkisi verilmesi; böylece mevcut yasal düzenlemenin uygulanmasından kaynaklanan sorunların giderilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Yapılan düzenlemeyle, kapasite yetersizliği nedeniyle alandan toplanamayan hayvanların popülasyonunun artmasını önlemek amacıyla, sağlıklı hayvanların kısırlaştırılarak doğal ortamlarına geri bırakılması hedeflenmektedir. Bu sayede alandaki popülasyon artışı kontrol altına alınacak ve yaban hayatıyla yerleşim alanları arasında bariyer görevi gören hayvanlara bağışıklık sistemi kazandırılarak zoonoz hastalıkların toplum sağlığını tehdit etmesinin önlenmesi sağlanacaktır.

MADDE 2- 5199 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinde düzenlenen “**Hayvanlarla ilgili yasaklar**” kapsamında, bakımevlerinde rehabilite edilip kısırlaştırılan hayvanların, kapasite yetersizliği durumunda sahaya geri bırakılmasının yasak kapsamından çıkarılması hedeflenmektedir.

MADDE 3- Hayvanları Koruma Kanunu’nun 28/A maddesindeki değişiklik teklifi ile; Hayvanlara cinsel saldırıda bulunan veya tecavüz edenler “**iki yıldan beş yıla kadar hapis ve üç asgari ücret tutarında adli para cezası ile cezalandırılır.**” şeklinde değiştirilerek cezaların ağırlaştırılması amaçlanmıştır.

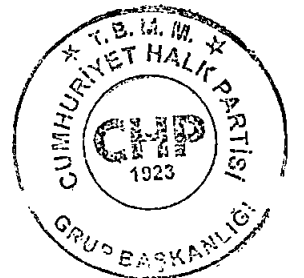
Kanunun, 11’inci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi saklı kalmak üzere, “**hayvanları dövüştüren kişi altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.**” şeklinde değiştirilmesi teklif edilmiş, “**Sahipli veya sahipsiz hayvanlara karşı işlenen suçlarda faille iyi hal indirimi uygulanmaz. Sahipli veya sahipsiz hayvanlara karşı suçu tespit edilenler eğitim ve sağlık kuruluşlarında görevlendirilemez, istihdam edilemezler.**” ibareleri eklenmiştir. Böylece şiddete meyilli bireylere iyi hal indirimi uygulamasına son verilmesi sağlanarak eğitim ve sağlık kuruluşlarında görev almalarının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca kanunun “Adli Cezalar” başlığı altında yer alan cezaların infazında Türk Ceza Kanunu’nun 51’inci maddesinde düzenlenen **hapis cezasının ertelenmesi hükümleri uygulanmayarak** kişinin işlemiş bulunduğu suç dolayısıyla mahkûm olduğu hapis cezasının **infazı tamamlandıktan sonra bir yıl boyunca gözlem altında tutulması** ve hayvanları **kasten öldürme, dövüştürme, işkence veya cinsel saldırı eyleminde bulunanlara verilecek cezanın alt sınırdan para cezası veya idari para cezasına çevrilmesi engellenerek cezasının infaz edilmesi** amaçlanmıştır.

MADDE 4- 5199 sayılı Kanununun Ek 1 inci maddesinde ‘**Yerel yönetimlerin sorumlulukları**’ kapsamında, yerel yönetimlere **kapasite yetersizliği nedeniyle alandan toplanamayan hayvanların popülasyonunun artmasını önlemek amacıyla, sağlıklı hayvanların kısırlaştırılarak doğal ortamlarına geri bırakılmasına yönelik yetki verilmesi** amaçlanmaktadır. Bu sayede rehabilite edilmeden alanda dolaşan sokak hayvanlarının kısırlaştırılması sağlanarak popülasyon artışı engellenecek, yaban hayatıyla yerleşim alanları arasında bariyer görevi gören hayvanlara bağışıklık sistemi kazandırılarak zoonoz hastalıkların toplum sağlığını tehdit etmesinin önlenmesi sağlanacaktır.

MADDE 5- Yürürlük maddesidir.

MADDE 6- Yürütme maddesidir.

HAYVANLARI KORUMA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 24/6/2004 tarihli ve 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrasının üçüncü cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Rehabilite edilen köpeklerden bakıma muhtaç olanlar ve yasaklı ırklar hariç olmak üzere sahiplendirilemeyenler kısırlaştırıldıktan sonra kapasite yetersizliği durumunda alındıkları ortama geri bırakılabilir.”

MADDE 2- 5199 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (o) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“o) Yerel yönetimler adına toplanan sahipsiz hayvanları veya bakımevinde barındırılan köpekleri rehabilite yapmadan önce bakımevi dışında bir yere terk etmek veya bırakmak.”

MADDE 3- 5199 sayılı Kanununun 28/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan *“bir yıldan beş yıla kadar”* ibaresi *“üç yıldan beş yıla kadar”* şeklinde, *“beş yıldan on yıla kadar”* ibaresi *“yedi yıldan on yıla kadar”* şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan *“altı aydan dört yıla kadar”* ibaresi *“üç yıldan beş yıla kadar”* şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan *“altı aydan üç yıla kadar hapis ve yüz gündен az olmamak üzere”* ibaresi *“iki yıldan beş yıla kadar hapis ve üç asgari ücret tutarında”* şeklinde, dördüncü fıkrasında yer alan *“altı aydan üç yıla kadar”* ibaresi *“iki yıldan dört yıla kadar”* şeklinde, beşinci fıkrasında yer alan *“üç aydan iki yıla kadar hapis veya”* ibaresi *“altı aydan üç yıla kadar hapis ve 500 gün”* şeklinde değiştirilmiş; maddeye yedinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş, mevcut sekizinci fıkrasının birinci cümlesine *“dahil olmak üzere”* ibaresinden sonra gelmek üzere *“sekizinci fıkra hariç,”* ibaresi eklenmiş, üçüncü cümlesinde yer alan *“Suçüstü”* ibaresi *“Bu maddenin sekizinci fıkrasında belirtilen halde ve suçüstü”* şeklinde değiştirilmiştir.

“Maddede düzenlenen suçların toplumda infial uyandırması halinde kişiye ayrıca üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir.

Sahipli veya sahipsiz hayvanlara karşı işlenen suçlarda faillere 26.09.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 62 inci maddesi uygulanmaz.

Sahipli veya sahipsiz hayvanlara karşı suçu tespit edilenler eğitim ve sağlık kuruluşlarında görevlendirilemez, istihdam edilemezler.

Maddede düzenlenen suçlarda 5237 sayılı Kanununun 51 inci maddesinde düzenlenen hapis cezasının ertelenmesi hükümleri uygulanmaz. Kişi, işlemiş bulunduğu suç dolayısıyla mahkûm olduğu hapis cezasının infazı tamamlandıktan sonra bir yıl boyunca gözlem altında tutulur.”

MADDE 4- 5199 sayılı Kanununun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının dördüncü cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Rehabilite edilen köpeklerden bakıma muhtaç olanlar ve yasaklı ırklar hariç olmak üzere sahiplendirilemeyenler kısırlaştırıldıktan sonra kapasite yetersizliği durumunda alındıkları ortama geri bırakılabilir.”

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

